

KURUMLAR, OKULLAR, İŞ YERLERİ VE BENZERİ YERLERİ İÇİN SIFIR ATIK UYGULAMALARI

www.sifiratik.gov.tr

M. Taha DAL
Çevre Mühendisi
2024

ATIK NEDİR?

İnsanların sosyal ve ekonomik faaliyetleri sonucunda işe yaramaz hale gelen, kullanım süresi dolmuş yaşadığımız ortamdan uzaklaştırılması gereken maddelere genel olarak atık denmektedir.

2015 yılında yayınlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği'ne göre ise atık; üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyal olarak tanımlanmaktadır.

Atık ile çöp birbirinden farklı ve karıştırılmaması gereken kavramlardır.

Çöp: içinden, kağıt, karton cam, metal, plastik gibi maddeler ayrıldıktan sonra geride kalan ve hiçbir şekilde geri kazanımı veya geri dönüşümü mümkün olmayan artık malzemeye denmektedir.

Yani çöp düzenli depolanması veya bertaraf edilmesi gereken bir kısım iken, atık ihtiva ettiği maddelerin ayrıştırılması ve özelliklerine göre geri dönüşüm veya geri kazanım işlemlerine tabi tutulması gereken, ülke ekonomisine katma değer sağlayabilecek kısımdır.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2017 yılında başlatılan “Sıfır Atık” Projesi; israfın önlenmesi kaynakların daha verimli kullanılması, oluşan atık miktarının azaltılması, etkin toplama sisteminin kurulması, atıkların geri kazanılması konularını kapsayan bir atık önleme yaklaşımı ve hedefidir. Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayesinde Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen bu proje, şimdiden oldukça değerli kazanımlar ortaya çıkarmıştır.

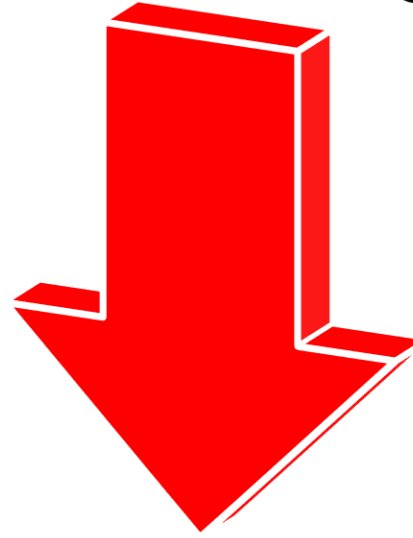
**SIFIR
ATIK,
SÜRDÜRÜLEBİLİR
BÜYÜME
SIFIR ATIK PROJESİ
NEDİR?**

**SIFIR
ATIK**

**PROJESİ
HANGİ
İHTİYAÇLA
ORTAYA
ÇIKTI?**

**NÜFUS
SANAYİLEŞME
KENTLEŞME
TÜKETİM**

**DOĞAL
KAYNAKLAR**

1995 YILINDAN BU GÜNE ÜLKEMİZDEKİ DEĞİŞİMLER-GELİŞMELER

SON 20 YIL İÇERİSİNDE

60-80 MİLYON
NÜFUS

17-31 MİLYON TON
ATIK

500-900 MİLYON TON
HAMMADDE

2000-4000 Btep
ENERJİ

**DOĞAL KAYNAKLARIMIZ
GİDEREK AZALIYOR**

HEDEFLER

- Çöp toplama, taşıma maliyetlerinin azaltılması
- Düzenli depolama sahalarının ömrünün uzatılması ve plastik, cam, kağıt, karton gibi atıkların ayrı toplanarak ekonomiye kazandırılması
- Bireylerin duyarlı tüketiciler haline gelmesi
- Çevresel risklerin azaltılması

KAZANIMLAR

1 TON KAĞIDIN GERİ KAZANILMASI İLE

17 AĞACIN
KESİLMESİ ÖNLENİR

177 KG DAHA AZ
SERA GAZI SALINIMI GERÇEKLEŞİR

4100 Kwh
ENERJİ TASARRUFU SAĞLANIR

28 m³
SU TASARRUFU SAĞLANIR

2,5 m³
DEPOLAMA ALANINDAN
TASARRUF SAĞLANIR

1 TON PLASTİĞİN GERİ KAZANILMASI İLE

5774 Kwh

ENERJİ TASARRUFU SAĞLANIR

41 KG DAHA AZ

SERA GAZI SALINIMI GERÇEKLEŞİR

23 m³

DEPOLAMA ALANINDAN
TASARRUF SAĞLANIR

16,3 VARİL

PETROLDEN TASARRUF EDİLİR

1 TON METALİN GERİ KAZANILMASI İLE

642 Kwh

ENERJİ TASARRUFU SAĞLANIR

95 KG DAHA AZ

SERA GAZI SALINIMI GERÇEKLEŞİR

3 m³

DEPOLAMA ALANINDAN
TASARRUF SAĞLANIR

1,8 VARİL

PETROLDEN TASARRUF EDİLİR

4 ADIMDA SIFIR ATIK SİSTEMİ NASIL KURULUR?

4 ADIMDA SIFIR ATIK SİSTEMİ NASIL KURULUR?

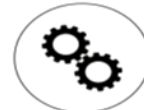
İZLE, KAYIT TUT, REVİZE ET

ÇALIŞMA EKİBİNİ
OLUŞTUR

PLANLAMA YAP

EĞİTİM DÜZENLE VE
UYGULAMAYA GEÇ

01

ÇALIŞMA EKİBİNİ OLUŞTUR

Sıfır Atık Yönetim Sisteminin kurulumundan uygulanmasına ve izlenmesine kadar olan süreci takip edecek çalışma ekipleri oluşturulur.

02

PLANLAMA YAP

Sıfır Atık Yönetim Sisteminin en etkin şekilde yapılandırılması için uygulamaya geçmeden önce yapılacaklara ilişkin planlama yapılır. Bu kapsamda;

- Atık yönetimine ilişkin mevcut durum ortaya konularak oluşan atıkların kaynağı, özellikleri, miktarı; atık biriktirme, toplama ve taşıma yöntemleri, geçici depolama alanları, atıkların teslim edildiği yerlere ilişkin tespit yapılır.
- Sistemin kurulmasında ihtiyaç duyulacak kumbara, konteyner, poşet gibi ekipmanlar belirlenir.

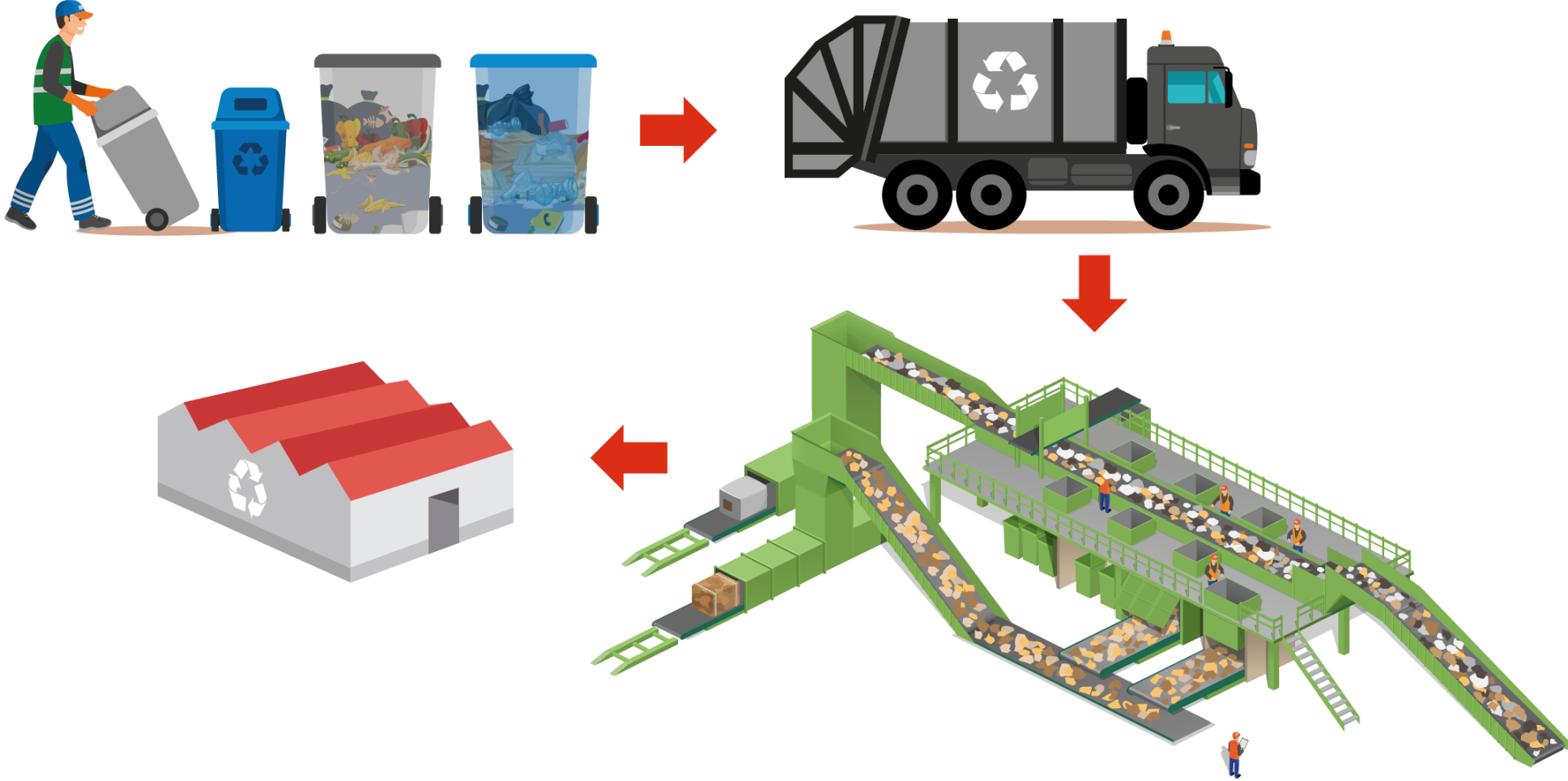
03

EĞİTİM DÜZENLE VE UYGULAMAYA GEÇ

- İhtiyaç duyulan kumbara, konteyner gibi ekipmanlar temin edilerek uygun yerlere yerleştirilir; geçici depolama alanı oluşturulur.
- Çalışan ve uygulayıcılara yönelik eğitim düzenlenerek, uygulamaya ilişkin bilinçlendirme yapılır.
- Oluşan atıklar, yerleştirilen atık kumbaralarında biriktirmeye başlanır.
- Türlerine göre toplanan atıklar geçici depolama alanında depolanır.

- Toplanan atıklar geri kazanılmak ve / veya bertaraf edilmek üzere çevre lisanslı tesislere ulaştırılır. Lisanslı tesislerin listesi <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx> adresinde yer almaktadır.

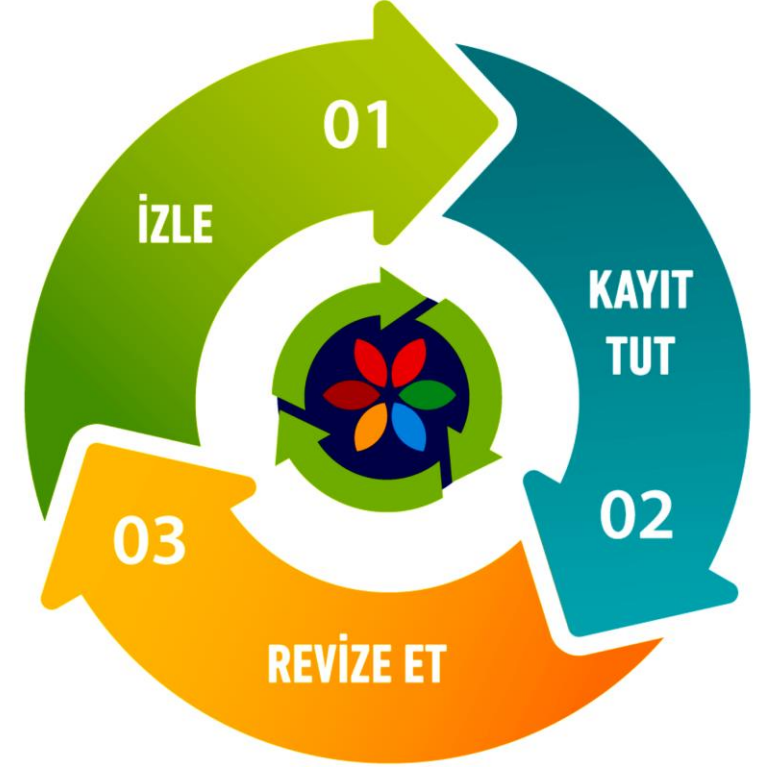

04

İZLE, KAYIT TUT, REVİZE ET

Düzenli aralıklara uygulamanın gerçekleşmesine ilişkin izleme çalışmaları yürütülür. Aksayan hususlar için önlemler alınır ve gerekmesi halinde güncelleme yapılır. Toplanarak lisanslı tesislere gönderilen atık miktarları ve elde edilen kazanımlar gibi uygulamaya ilişkin çıktılar kayıt altına alınır.

SIFIR ATIK ÖRNEKLERİ

**CUMHURBAŞKANLIĞI
KÜLLİYESİ**

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
ANA HİZMET BİNASI**

**ERZURUM ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK İL
MÜDÜRLÜĞÜ**

SIFIR ATIK ÖRNEKLERİ

Plastik Atıklar

Geri Dönüşüm

Kağıt Atıklar

Geri Dönüşüm

Cam Atıklar

Geri Dönüşüm

Metal Atıklar

Geri Dönüşüm

Organik Atıklar

Kompost

Geri Dönüşmeyen

Bertaraf

SIFIR ATIK ÖRNEKLERİ

Bitkisel Atık Yağlar

Geri
Kazanım

Atık Yağlar

Geri
Kazanım

Toner-kartuşlar

Geri
Kazanım /
Bertaraf

Atık elektrikli ve
elektronik eşyalar

Geri
Kazanım /
Bertaraf

Pil ve Akü

Geri
Dönüşüm /
Bertaraf

Floresan, led,
ampül

Geri
Kazanım /
Bertaraf

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
İL MÜDÜRLÜĞÜ

ATIK GEÇİCİ DEPOLAMA ALANI

Toplanan atıklar geçici depolama alanında atık türlerine göre ayrı olarak depolanmakta ve kayıt altına alınmaktadır.

UYGULAMA

- **ÖNEMLİ!!!!!!**

Masa altlarındaki çöp kutuları kaldırılarak geri dönüşüm kutularının etkin olarak kullanımı sağlanmalıdır.

TOPLAMA EKİPMANLARI NEREYE YERLEŞTİRİLİR

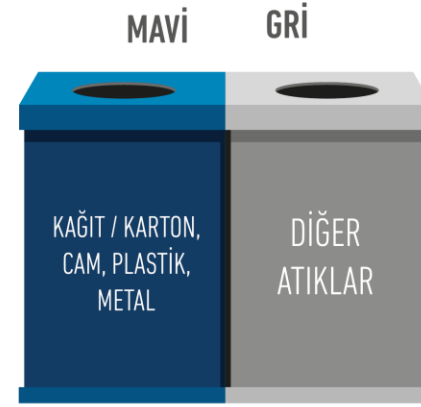

-
- Bina içine yerleştirilecek bölmeli atık kumbaraları katta bulunan kişi sayısı ve kat koridorlarının uzunluğu gibi hususlar göz önünde bulundurularak;
 - Yaklaşık 40 kişi için bir set kumbara yerleştirilir. (Geri kazanılabilir atıklar için mavi, diğer atıklar için gri olmak üzere ikili)
 - Koridor boyunca insanların kolaylıkla ulaşabileceği mesafeler gözetilerek, kumbaralar yaklaşık 40 m'de bir ve gözle görülebilir noktalara yerleştirilir. Fiziki şartların yetersizliği durumunda daha kısa mesafeye kumbara yerleştirilebilir.

-
- Yemekhane, mutfak gibi noktalara yemek artıklarının ayrı biriktirilebileceği biriktirme ekipmanı yerleştirilir.
 - Atık Geçici Depolama Alanı kurulurken veya mevcut bir bölüm bu amaçla kullanılmak üzere düzenlenirken, toplanacak atık türleri, miktarı ve hacmi göz önüne alınmalıdır.
 - Alana yerleştirilecek konteynerlerin hacimleri, kaç adet sığabileceği ve hareket alanları da göz önünde bulundurularak bölmeler boyutlandırılmalıdır.
 - Depolanacak atık miktarının az olması veya alan sıkıntısının bulunması gibi durumlarda daha kısıtlı alanlarda da uygun şekillerde depolama gerçekleştirilebilir. Örneđin depolama için kullanılacak konteynerlerin birkaç atığı depolayacak şekilde bölmeli olarak temin edilmesi gibi alan tasarrufu sağlayacak çözümler geliştirilebilir.

TOPLAMA EKİPMANLARI

İÇ MEKANLARDA (koridorlar vb.)

YEMEKHANELERDE (organik atıklar, yemek artıkları vb.)

İhtiyaç halinde kurumlarda oluşan atıkların türüne göre farklı ekipmanlar kullanılabilir.

SIFIR ATIK ÖNERİLERİ

ÖNLEME / AZALTIM İÇİN

- Tekrar kullanımı, onarımı ve geri dönüşümü mümkün olan malzemelerin kullanımını tercih et
- Basılacak broşür, katalog vb. sayısını asgariye indir; mümkünse web sayfasından erişim sağla
- Başka bir durumda tekrar kullanılabilir matbu malzemeyi toplantı/konferanstan sonra toplayıp tekrar kullanmak üzere muhafaza et
- Tek tarafı basılı kâğıtları müsvedde olarak kullan
- Bilgisayarları ve fotokopi makinalarını çift taraflı baskı için ayarla
- Yazışmaları elektronik ortamda yap
- Suyu, damacana/sürahi ve cam bardaklarda dağıt; tek kullanımlık ambalajı önle/azalt

SIFIR ATIK ÖNERİLERİ

TEKRAR KULLANIM İÇİN

- Nakliye ambalajlarını tekrar kullan
- Tekrar kullanılabilir gıda servis malzemelerini değerlendir
- Tamir edilebilecek durumda olan eşyanı tamir et
- Eskimediye atma başka amaçlarda değerlendir
- Takas yap
- Ortak kullan

SATIN ALMA İÇİN

- Çevreye duyarlı, sürdürülebilir ürünleri ve çevreci tedarikçileri tercih et
- Tedarikçilere daha çevreci üretim için önerilerde bulun

KOMPOSTLANABİLİR ATIKLAR İÇİN

- Yoğun miktarda organik atık oluşan noktalarda organik atıkları ayrı biriktir
- Atığına yerinde çözüm bul. Kendi alanın içerisinde organik atıklardan açık alanda veya makinede kompost elde ederek kendi park/bahçelerinde toprak iyileştirici olarak kullan
- Toplanan organik atıkların Belediyelerin kompost ve biyometanizasyon tesislerine ulaştırılmasını sağla

Bu, en küçük başlangıç!

ATIKSIZ YAŞAM İÇİN
BEZ ÇANTA KULLAN

“geleceğe değer kattık”